

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 30.12.2019
Avaldamismärge: RT I, 20.12.2019, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
12.12.2019 otsus nr 519

Karistusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seadus (Euroopa Liidu finantshuve kaitse direktiivi ja alaealiste menetlusõiguste direktiivi ülevõtmine)

Vastu võetud 04.12.2019

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 7 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) väljaspool Eesti territooriumi toimepandud altkäemaksu andmise, võtmise või vahendamise, mõjuvõimuga kauplemise või Euroopa Liidu finantshuve kahjustava kuriteo kohta, kui selle teo on toime pannud või selles on osalenud Eesti kodanik, Eesti ametiisik või Eestis registreeritud juriidiline isik, samuti Eestis kinnipeetud välismaalane, keda ei anta välja.”;

2)paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesolevas seadustikus käsitatakse Euroopa Liidu finantshuvidena Euroopa Liidu eelarvega ja Euroopa Liidu struktuuriüksuste hallatavate eelarvetega hõlmatud varasid, tulusid ja kulusid.”;

3)paragrahvi 143 lõiget 1 ja § 143² lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „§-s 141” tekstiosaga „või 141¹”;

4)paragrahvi 209 lõikes 1 asendatakse sõna „kolmeaastase” sõnaga „neljaaastase”;

5)seadustikku täiendatakse §-ga 209¹ järgmises sõnastuses:

„§ 209¹. Hankekelmus Euroopa Liidu finantshuve kahjustades

(1) Euroopa Liidu finantshuve kahjustamise eest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.07.2018, lk 1–222), artikli 2 punktis 51 nimetatud lepingu alusel saadud vara mitte-eesmärgipärase kasutamise teel varalise kasu saamise eesmärgil – karistatakse rahalise karistuse või kuni neljaaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

6)paragrahvi 288 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Ametiisik käesoleva seadustiku §-des 294, 296, 298 ja 298¹ sätestatud kuritegudes, samuti §-des 201, 209 ja 391 sätestatud kuritegudes, kui nendega kahjustatakse Euroopa Liidu finantshuve, on ka välisriigi ametiisik.”;

7)paragrahvi 391 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „kui teo objekt oli kaup suures koguses, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega” tekstiosaga „kui teo objekt oli kaup suures koguses või sellega kaasnes tollivõlg 10 000 eurot või enam, – karistatakse rahalise karistuse või kuni neljaaastase vangistusega”;

8)paragrahvi 393 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „kui teo objekt oli kaup suures koguses, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega” tekstiosaga „kui teo objekt oli kaup suures koguses või sellega kaasnes tollivõlg 10 000 eurot või enam, – karistatakse rahalise karistuse või kuni neljaaastase vangistusega”;

9)paragrahvis 394¹asendatakse sõna „üheaastase” sõnaga „kaheaastase”;

10)paragrahvi 394¹senine tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.”;

11)seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.07.2017, lk 29–41).”.

§ 2. Kriminaalhooldusseaduse muutmine

Kriminaalhooldusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 24 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „ja teiste isikutega” tekstiosaga „, sealhulgas alaealise kahtlustatava korral kriminaalmenetluse seadustiku § 35²lõikes 2 nimetatud isikuga,”;

2)paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Alaealise kahtlustatava kohta kohtueelse ettekande koostamisel võetakse arvesse tema haavatavust, samuti tema suhtes varem tehtud individuaalsete hindamiste tulemusi. Kui ettekande aluseks olevad asjaolud menetluse kestel oluliselt muutuvad, koostatakse menetleja taotlusel täiendav ettekanne.”.

§ 3. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Alaealisel kahtlustataval, samuti kriminaalasja asjaolusid ja isiku haavatavust arvestades kuni kahekümne ühe aastasel isikul, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanemises alla kaheksateistaastasena, on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule õigus:

1) teavitada seaduslikku esindajat või muud isikut käesoleva seadustiku § 35²lõigete 1 ja 2 kohaselt;

2) seadusliku esindaja või muu isiku juuresviibimisele menetlustoimingute tegemise ajal ja kohtuistungil käesoleva seadustiku § 35²lõike 3 kohaselt;

3) sellele, et tema individuaalseks hindamiseks koostatakse kohtueelne ettekanne hiljemalt enne süüdistuse esitamist, välja arvatud juhul, kui see ei ole konkreetses kriminaalmenetluses tema huvides, ja et individuaalse hindamise järeldusi võetakse arvesse menetluslike otsuste tegemisel;

4) sellele, et talle tehakse vabaduse võtmisel seaduses ettenähtud juhul või vajaduse korral, samuti tema enda, tema kaitsja või käesoleva seadustiku § 35²lõikes 1 või 2 nimetatud isiku taotlusel või menetleja algatusel põhjendamatu viivitusega tervisekontroll, mille järeldusi võetakse arvesse menetluslike otsuste tegemisel;

5) erikohtlemisele vabaduse võtmisel;

6) kohtlemisele eraelu puutumatus ja väärrikust kaitsval viisil vastavalt tema vanusele, küpsusele, arusaamisvõimele ja erivajadustele, sealhulgas võimalikele suhtlemisraskustele, ning menetlusele põhjendamatu viivitusteta.”;

2)paragrahvi 35¹täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Alaealise kahtlustatava ja süüdistatava õigusi tutvustatakse ka tema seaduslikule esindajale ja käesoleva seadustiku § 35²lõikes 2 nimetatud isikule.”;

3)paragrahvi 35¹lõikes 4 asendatakse sõna „deklaratsiooni” sõnaga „deklaratsioonide”;

4)seadustikku täiendatakse §-ga 35²järgmises sõnastuses:

„§ 35². Seadusliku esindaja või muu isiku teavitamine ja menetluses osalemine

(1) Menetleja on kohustatud teavitama alaealise kahtlustatava või süüdistatava seaduslikku esindajat alaealise kahtlustatava õigustest ja kohustustest, välja arvatud olukorras, kus see ei ole alaealise huvides või võib oluliselt kahjustada kriminaalmenetlust. Viimastel juhtudel tuleb teavitada kohaliku omavalitsuse asutust.

(2) Kui alaealise kahtlustatava või süüdistatava seadusliku esindaja teavitamine ei ole võimalik või see ei ole alaealise huvides või võib oluliselt kahjustada kriminaalmenetlust, teavitab menetleja muud isikut, kelle alaealine kahtlustatav või süüdistatav on nimetanud ja menetleja sobilikuks hinnanud.

(3) Alaealise kahtlustatava või süüdistatava soovil võib seaduslik esindaja ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isik viibida alaealise juures:

1) kohtuistungil;

2) menetlustoimingute tegemise ajal, kui see on menetleja hinnangul alaealise huvides ega takista viivitusi põhjustades või muul viisil kriminaalmenetlust.”;

5) paragrahvi 75 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Vajaduse korral alaealise kahtlustatava ülekuulamine salvestatakse.”;

6) paragrahvi 126² lõikes 2 asendatakse tekstiosa „187–190, 199 ja 200” tekstiosaga „187–190, 194, 195, 199 ja 200” ning tekstiosa „389¹, 391, 393 ja 394” tekstiosaga „389¹, 391, 393, 394 ja 394¹”;

7) paragrahvi 203¹ lõike 1 punktis 1 asendatakse arv „141” arvuga „141¹”;

8) paragrahvi 239 lõike 2 punktis 1 asendatakse tekstiosa „§ 141 lõikes 2” tekstiosaga „§ 141 lõigetes 2 ja 2¹, § 141¹ lõigetes 2 ja 3”;

9) paragrahvi 269 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) on kohtukutse kätte saanud, tema asukohta ei suudeta tuvastada, on küllaldane alus arvata, et ta hoidub kohtusse ilmumisest kõrvale, tema leidmiseks on tehtud mõistlikke pingutusi ning ilma temata on kohtulik arutamine võimalik;”;

10) paragrahvi 334 lõike 1 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahvi 499 lõike 3 esimest lauset täiendatakse pärast sõna „talle” sõnadega „tema õigusi ja”;

12) paragrahvi 499 lõiget 4 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Alaealisele isikule kohaldatakse õigusi, mis on alaealisel kahtlustataval või süüdistataval, välja arvatud käesoleva seadustiku § 34 lõike 1¹ punktis 3 sätestatud.”;

13) seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.05.2016, lk 1–20).”.

§ 4. Vangistusseaduse muutmine

Vangistusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 lõiget 5 täiendatakse pärast sõna „tegevusega” sõnadega „või kui alaealise eraldamine täiskasvanutest on vastuolus alaealise huvidega”;

2) paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Alaealisest kahtlustatavast kinnipeetu tervisekontrolli eesmärk on hinnata eelkõige tema üldist vaimset ja füüsilist seisundit. Kontrolli järeldused tehakse teatavaks menetlejale. Kui ilmnevad uued asjaolud, tehakse täiendav kontroll.”.

§ 5. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustiku § 19 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Alaealisel menetlusosalusel isikul on väärteomenetluses kriminaalmenetluses alaealisele kahtlustatavale või süüdistatavale ettenähtud õigused:

1) kui ta on vastavalt käesoleva seadustiku § 44 lõikele 1 kinni peetud;

2) kohtumenetluses.”.

Henn Põlluas

